

PORT BETAALD
PORT PAYE
'S-GRAVENZANDE
PAYS-BAS

INFORMATIEBULLETIN

STICHTING

STREEK- EN TUINBOUWHISTORIE WESTLAND

JAARGANG 1 NUMMER 8

OKTOBER 1992

Middel Broekweg 154

2675 KL HONSELERSDIJK

WESTLANDS STREEK- EN TUINBOUWMUSEUM

Middel Broekweg 154, 2675 KL Honselersdijk
 Telefoon : 01740 - 21084
 Geopend : elke werkdag van 14.00 - 17.00
 elke zaterdag van 10.00 - 12.00

TUINBOUWMUSEUM

HOEVE CRUISBROUCK, Middel Broekweg 1, 2671 ME Naaldwijk
 Telefoon : 01740 - 21084

MUSEUM DE KORENSCHUUR

Margaretha van Hennebergweg 2a, 2552 BA Loosduinen
 Telefoon : 070 - 979015/122081
 Geopend : elke zaterdag van 13.00 - 17.00, van medio juni tot
 medio september ook elke zondag van 13.30 - 17.00

MUSEUM DE SCHILPEN

's-Herenstraat 24, 3155 SJ Maasland
 Telefoon : 01899 - 13042/13658
 Geopend : elke zaterdag van 10.00 - 17.00

MUSEUM TRAMSTATION

Otto van Zevenderstraat 2, 2636 HN Schipluiden
 Telefoon : 01738 - 8424/8630
 Geopend : elke woensdag en zaterdag van 14.00 - 16.00

VASTE WEKELIJKSE AGENDA

Maandag : Studiegroep Kastelen, Westlands Streek- en
 Tuinbouwmuseum, 20.00.
 Woensdag :
 : Werkgroep Oud-wateringen & Kwintsheul, werkavond,
 Hofboerderij, 20.00.
 Donderdag : Werkgroep Oud-Maasland, werkavond, De Schilpen,
 19.30.
 Vrijdag : Werkgroep Oud-Schipluiden, werkavond, Museum
 Tramstation, 20.00.
 Zaterdag : Historisch Spreekuur, Westlands Streek- en
 Tuinbouwmuseum, 10.00 - 12.00.

REDACTIECOMMISSIE

Mevr. M.M. Dahmeijer-Fousert	Heliotroop 11, 2691 HJ 's-Gravenzande, tel. 01748 - 13073	nieuwsgaring verzending
L.J.M. van den Ende,	Maris 41, 2681 MP Monster, tel. 01749 - 44315	nieuwsgaring financiën
J.A. de Brabander,	Witte v.d. Laan 21, 2291 KA Wateringen, tel 01742 - 96909	administratie lay-out

AGENDA OKTOBER 1992

- do 1 - Studiegroep Oudheidkundig Bodemonderzoek, Westlands Streek- en Tuinbouwmuseum, 20.00.
- za 3 - Historisch Spreekuur, Hofboerderij te Wateringen, 14.00 - 17.00.
- Historische Vereniging Oud-Schipluiden, excursie naar Delft, museum Tetar van Elven en Oud Katholieke Kerk aan het Begijnhof, 13.30.
- ma 5 - Studiegroep Genealogie, Westlands Streek- en Tuinbouwmuseum, 20.00.
- ma 12 - Werkgroep Oud-Naaldwijk, werkavond gemeente-archief, 19.00.
- Werkgroep Oud-'s-Gravenzande, t.h.v. Dahmeijer, 20.00.
- di 13 - Vrijwilligersoverleg, Westlands Streek- en Tuinbouwmuseum, 14.00.
- wo 14 - Genootschap Oud-Westland, Dialezing door de heer A.P. van Vliet over 'Visserij en kaapvaart in het Maasmondgebied in het begin van de 17e eeuw', gebouw De Kiem te 's-Gravenzande, 20.00.
- do 15 - Studiegroep Oudheidkundig Bodemonderzoek, Westlands Streek- en Tuinbouwmuseum, 20.00.
- vr 16 - Historische Vereniging Oud-Schipluiden, vergadering Tramstation, 20.00.
- ma 19 - Werkgroep Oud-Wateringen & Kwintsheul, Hofboerderij, 20.00.
- di 20 - Werkgroep Oud-Monster, werkavond, gemeente-archief, 20.00.
- vr 23 - Historische Vereniging Oud-Schipluiden, dialezing door de heer S.H. Hoogstraate over de Westlandse Stoomtram Maatschappij, gebouw Hoornbloem, Den Hoorn, 20.00.
- za 24 - Redactiecommissie Informatiebulletin, Westlands Streek- en Tuinbouwmuseum, 11.00 - 12.00.
- za 31 - Afhalen Informatiebulletin, Westlands Streek- en Tuinbouwmuseum, 11.00 - 12.00.

AGENDA NOVEMBER

- do 5 - Studiegroep Oudheidkundig Bodemonderzoek, Westlands Streek- en Tuinbouwmuseum, 20.00.
- za 7 - Historisch Spreekuur, Hofboerderij te Wateringen, 14.00 - 17.00.
- do 12 - Historische Vereniging Maassluis, dialezing Tijdmetering door de heer M.J. Hagen over de tijdmetering van weleer, o.a. door middel van zonnepijlers, waarbij o.a. zal worden ingegaan op de uitzonderlijke zonnepijler van de Grote Kerk te Maassluis, gebouw De Ark, Rembrandtlaan 2, Maassluis, 20.00, zaal open 19.30.

BOEKENNIEUWS

Binnenkort verschijnt het boek Haagse Stadsgezichten 1550-1800 met topografische schilderijen van het Haags Historisch Museum. In het boek, dat is samengesteld door Charles Dumas in samenwerking met Jim van der Meer Mohr, worden 62 stadsgezichten van Den Haag en directe omgeving uitvoerig behandeld en verduidelijkt met talloze tekeningen en prenten. Bij voorintekening kost het 752 pagina's tellende boek tot 1 januari 1993 f. 89,50. Daarna is de prijs f. 125. De uitgever is Waanders te Zwolle, tel. 038-658628.

TENTOONSTELLINGSNIEUWS

"In Holland staat een huis" is een tentoonstelling over de graven van Holland die tot 1296 over Holland regeerden. Graaf Floris IV en zijn echtgenote Machteld van Brabant zijn de stichters geweest van het klooster van Loosduinen. Gravin Machteld werd er begraven en met de opening van deze tentoonstelling werd er in de Abdijkerk een gedenksteen onthuld ter nagedachtenis aan deze voor Loosduinen zo belangrijke gravin. Over het leven van de graven van Holland is het nodige materiaal verzameld, o.a. een serie portretten die in de 16e eeuw zijn gemaakt. Door middel van oude schoolplaten wordt ook een beeld gegeven van het leven in die tijd. Tot en met 24 oktober is in het Loosduins museum "De Korenschuur" deze expositie nog te zien. Voor openingstijden : zie pagina 2 van dit Info.

"Schepen en schippers"

Door zijn ligging aan vlot en bevaarbaar water was Schipluiden al eeuwen een plaats waar schepen met passagiers en goederen doorheen voeren. En ook een dorp waar steeds schippers én scheepmakers woonden. Op een tentoonstelling in het Museum Tramstation wordt nog eens nader op dit onderwerp ingegaan en dan wel speciaal op de destijds talrijke Schipluidense schepen en schippers. Tekeningen, schilderstukken, oude koopcontracten en bouwopdrachten van schepen, maar ook allerlei scheepsmodellen en andere attributen zijn hier bij elkaar gebracht. In de voormalige wachtkamer is zelfs een compleet houten vaartuig opgesteld. Kortom een interessante verzameling, bijeengebracht met medewerking van plaatselijke schippersfamilies die bereid waren de pronkstukken van hun familiebezit voor deze tentoonstelling beschikbaar te stellen. De tentoonstelling is nog tot 15 november te zien. De openingstijden vindt u op pagina 2 van dit Info. Groepen kunnen voor andere tijden een telefonische afspraak maken.

KURSUS OUD HOLLANDS SCHRIFT

De Stichting Streek- en Tuinbouwhistorie Westland organiseert in het komende winterseizoen een cursus Oud Schift voor beginners.

Deze cursus is bedoeld voor iedereen die bij genealogisch- of archiefonderzoek moeite heeft met het lezen van oud- Hollands schrift. De lessen zijn sterk op de praktijk gericht. Bij voldoende oefening bent u na afloop in staat de meest voorkomende oude handschriften te lezen.

De lessen worden gegeven door een ervaren medewerker werkzaam bij het gemeente-archief van Rotterdam.

De cursus begint eind oktober, omdat 10 lessen en wordt om de veertien dagen op dinsdagavond gehouden in het centrum voor Streek- en Tuinbouwhistorie aan de Middelbroekweg 154 in Naaldwijk. Het centrum is goed bereikbaar per bus (lijn 127).

Inlichtingen en aanmelding: J.Dahmeijer, tel. 01748 - 13073.

SCHENKINGEN

1. 25 zakken vetkolen (om warm bij te zitten) van de fam. De Gier, Den Haag.
2. 2 merklappen uit 1904, tinnen theeschepje en karaf zonder stop van Maria C. Boeters (Zr. Benedicta), Roosendaal.
3. Plastiek, ontvangen van veiling Westland-Zuid te 's-Gravenzande, destijds geschonken door de tuinders aan een legerplaats, waarvan de soldaten hebben geholpen met glasruimen na de stormramp op 2 april 1973.
4. 2 kapstokken plus tafelzeiltje voor het museum van mevr. Prins, Honselersdijk.
5. Een kapconstructie plus oud-Hollandse dakpannen van Bloemenveiling Holland.
6. Een onderbroek gemaakt van een kunstmestzak (ASF 12-10-18) plus veilingbrief uit 1932 van de fam. Van Velden, Naaldwijk.
7. Losse regenleiding plus "ploffer" van dhr. Zuidgeest, Poeldijk.
8. Een bascule plus 3 gewichten van dhr. Van der Zande, 's-Gravenzande.
9. 15 ramen voor een oud type platte bak van Huis te Lande, Rijswijk.
10. 6 kistjes glas 22x18 van Van Vliet Containers, Wateringen.
11. Grasmaaimachine met benzinemotor (flymo) om de slootkanten te maaien, van toeleveringsbedrijf Nic. Sosef.

VETTE KOEIEN VOOR HET LAND VAN BELOFTEN (2)

De veehandel.

Willem Corneliszoon, de beklagde in deze rechtzaak werd ter verantwoording opgeroepen. Op zijn verzoek werden er nog twee getuigen opgeroepen. Als eerste Jacob Janszoon, de waard uit de herberg "Den Hoorn" op Den Hoorn. Hij was ongeveer 36 jaar oud maar wist niet wanneer hij precies was geboren. De tweede getuige was een zekere Thonis Dirkszoon van Dijck 35 jaar oud. Nadat de aanklacht was voorgelezen, betoogde en probeerde boer Willem duidelijk te maken, dat hij nooit van plan was geweest zich aan zijn leveringsplicht te onttrekken, maar enzovoort. Daarna verklaarde de Hoornse herbergier, nadat hij de eed had afgelegd, dat de beklagde Willem Corneliszoon onlangs bij hem in zijn herberg op Den Hoorn was gekomen en hem heel duidelijk had gezegd, dat hij die koeien zou gaan afleveren. De tweede getuige verklaarde, eveneens onder ede, dat ook hij had horen zeggen, dat Willem zou gaan afleveren. De Hoornse herbergier Jacob had dat aan zijn Schipluidense collega gemeld, die daarop geantwoord had: "Het is goed. Ik zal hem nog wel vinden".

Beide verklaringen werden op de tweede zittingsdag van 9 maart 1595 in een akte vastgelegd en opgetekend in tegenwoordigheid van de schout van Hof van Delft.

De beide rechtsprekende gezwoerenen (schepenen) moesten nu dit stuk ondertekenen. De Hoornse bleker Claes Maertenszoon kon echter niet schrijven en plaatste daarom bij de door de klerk geschreven naam zijn handmerk, een eenvoudig tekeningetje. De tweede rechter Dirk Dirkszoon ondertekende na hem de akte.

HET VONNIS OP DE BRUG

Ruim drie weken later treffen we op zondagmiddag 2 april, in de vroege lente van het jaar 1595, de hoofdpersonen uit dit verhaal samen aan op de brug achter de oude Kerk in Delft.

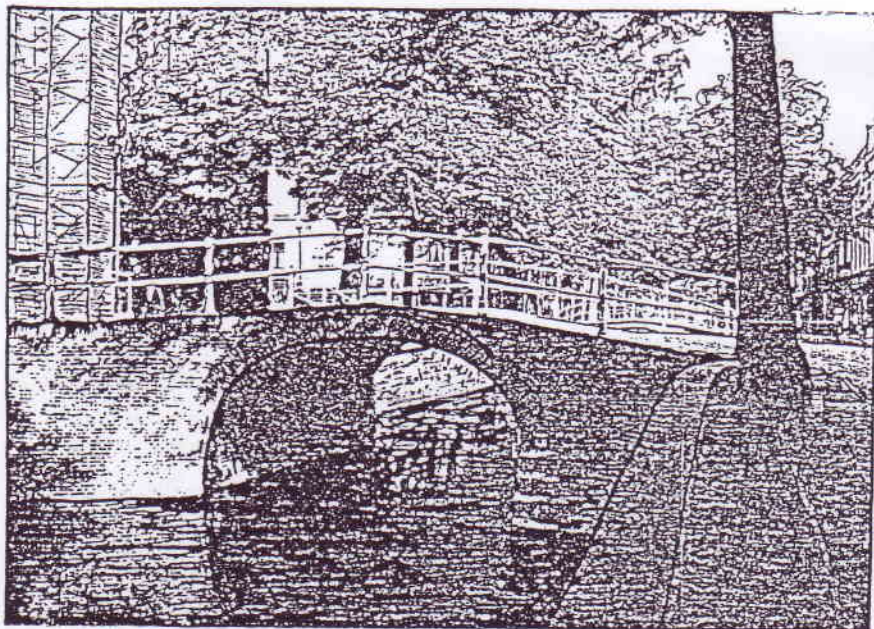
Om de veertien dagen werd daar naar oude traditie op zondagmiddag de Vierschaar gespannen. Op deze onlangs geheel vernieuwde Hof van Delftbrug (vroeger de Choorbrug geheten) werd dan in het openbaar recht gesproken en vonnissen geveld. Dit alles tot lering, maar ook wel eens tot vermaak van de talrijke omstanders. Toen de zaak Jan Rochuszoon contra Willem Corneliszoon aan de beurt kwam, werd de aanklacht van de Schipluidense herbergier luid bekend gemaakt. Het vonnis luidde aldus: "Gezien de getuigenverklaringen en het feit, dat beklaagde Willem Corneliszoon onder ede had verklaard, dat hij Jacob Janszoon uit de herberg in Den Hoorn inmiddels met de koeien naar Schipluiden had gezonden, werd de beklaagde vrijgesproken. De eiser Jan Rochuszoon echter werd veroordeeld tot betaling van de kosten van het proces.

Na zo'n rechtzitting op deze Delftse brug kwam het meestal tot opgewonden gesprekken over de gevelde vonnissen en gejoel als de gestraften werden weggeleid. Die herrie op zondagmiddag en de luidruchtige bezoeken aan de naburige herbergen wekte altijd groot ongenoegen bij de predikanten van de Oude Kerk. Toch heeft deze vorm van openbare rechtspraak tot in de 17e eeuw zo plaats gevonden.

In het jaar 1622 nog diende de Classis van Delft bij het stadsbestuur een ernstig bezwaarschrift in tegen deze ontheiliging van de zondag. Zij schreef toen sterk gekant te zijn tegen: "Het regthouden eens te veertien dagen des zonnedaechs op de openbare strate onder den blauwen hemel agter de Oude Kercke op de Choorbrugge".

J. Ham

Dit artikel is overgenomen uit het jaarverslag van de Historische vereniging Oud-Schipluiden.

De Hof van Delft brug